

Verslag van de bijeenkomsten ‘Transformation of Afghanistan: What Way ahead?’ en ‘Loya Jirga: Exit Afghanistan?’

Op 4 februari 2010 organiseerden de Atlantische Commissie en Jonge Atlantici een bijeenkomst in Perscentrum Nieuwspoord met als thema ‘Transformation of Afghanistan: What Way ahead?’ Sprekers waren Mohammad Tariq Ismati en Paula Sastrowijoto. Norbert Both, bestuurslid van de Atlantische Commissie, trad op als voorzitter.

Na een welkomstwoord van Bram Boxhoorn, directeur van de Atlantische Commissie, stelde Norbert Both beide sprekers voor.

Mohammad Tariq Ismati is werkzaam voor het Afghaanse Ministerie van ‘Rural Rehabilitation and Development’ en directeur van het Afghaanse ‘National Solidarity Programme’ (NSP). Ismati benadrukte in zijn betoog de vooruitgang die er is geboekt in zijn land sinds 2001. Zo stelde hij dat er nu meer dan zes miljoen kinderen naar school gaan, waarvan ca. drie miljoen meisjes. In 2001 was dit slechts een fractie hiervan. Bovendien is de infrastructuur sterk verbeterd.

De kern van Ismati's betoog was dat het volk en de overheid nader tot elkaar gebracht moeten worden. De Afghaanse bevolking moet meer betrokken worden bij de wederopbouw van haar land. Het NSP steunt diverse projecten die deze betrokkenheid stimuleert. Zijn slogan is “For the People, With the People, By the People,” waarmee de bevolking centraal wordt gesteld. In dit kader worden er bijvoorbeeld scholen gebouwd en sociale projecten opgezet. Ismati stelde dat de drie pijlers veiligheid, staat en

ontwikkeling gekoppeld moeten worden om van Afghanistan een ‘succesverhaal’ te kunnen maken. Veiligheid kan bijvoorbeeld niet worden gewaarborgd zonder de staat, en ontwikkeling is niet mogelijk zonder veiligheid. Door dit te beseffen kunnen projecten als die van het NSP worden gerealiseerd.

Daarnaast ging Ismati in op de aanwezigheid van de internationale troepen en het eventuele vertrek hiervan. Hij benadrukte dat Afghanen geleidelijk aan hun eigen land moeten gaan leiden, maar dat de hulp van de internationale gemeenschap voorlopig nog niet gemist kan worden. Er moet volgens hem dan ook niet sprake zijn van een ‘end date’ maar van een ‘end state’. Wanneer Afghanistan er klaar voor is om op eigen benen te staan, kunnen troepen zich pas terug gaan trekken. Wanneer er echter een deadline gehaald moet worden, zou dit een averechts effect kunnen hebben op het reeds behaalde resultaat.

Paula Sastrowijoto, werkzaam voor het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken als coördinator Afghanistan (Eenheid Vredesopbouw en Stabilisatie), beaamde dat er vooruitgang is geboekt in Afghanistan. Zo noemde ze enkele succesvolle projecten die met hulp van de Nederlandse overheid tot stand zijn gebracht. Tegelijkertijd vroeg ze zich af hoe

stabiel die ontwikkeling is. Ze wees op het gebrek aan vertrouwen van de bevolking in de overheid. Een van de oorzaken hiervan is de grote mate van corruptie binnen de regering. Sastrowijoto stelde dat dit probleem goed aangepakt dient te worden om als regering stabiliteit te kunnen garanderen en het vertrouwen van de bevolking te winnen. Daarnaast moet de Afghaanse regering methodes ontwikkelen om ex-Talibanleden in de maatschappij te reintegreren. Sastrowijoto gaf aan dat het niet alleen een geldkwestie betreft: "Taliban are not taliban just for money." Ze verwees hiermee naar berichten waaruit zou blijken dat Taliban geld krijgen als ze stoppen met de strijd tegen de Afghaanse regering. Net als Ismati benadrukte ze het belang van het vertrouwen van de bevolking in de Afghaanse regering. Dit vormt de basis voor de wederopbouw van Afghanistan.

De jaarlijkse 'Globaliseringslezing' vond dit jaar plaats op 5 februari in Felix Meritis, Amsterdam. Bij deze bijeenkomst, mede georganiseerd door de Atlantische Commissie, moesten drie discussierondes en twee documentaires leiden tot een antwoord op de vraag: 'Exit Afghanistan?' De discussie stond onder leiding van journaliste Linda Polman.

Aan de eerste discussie namen journalisten, politici en vertegenwoordigers van NGO's deel. Gezamenlijk bespraken zij de resultaten van de recente internationale conferentie over Afghanistan in Londen. Duidelijk werd dat deze slechts heeft geleid tot goede voornemens en dat harde beloften tot nog toe zijn uitgebleven. Over het onderhandelen met de Taliban werd verschillend gedacht: hoewel gesteld werd dat 'de Taliban' zowel de oplossing als het probleem zijn, bleek het een slecht definieerbare groep.

Het voornemen om de komende jaren meer Afghaanse veiligheidstroepen op te leiden, werd met enige scepsis ontvangen. De politie in Afghanistan lijkt vaak onderdeel van het probleem in plaats van de oplossing. Burgers klagen veelvuldig over corrupte agenten. Met betrekking tot het leger werd opgemerkt dat de doelstellingen van de NAVO niet reëel lijken, en dat de toewijding onder de Afghaanse troepen een probleem is: veel Afghaanse militairen zien de oorlog in hun land niet als hun 'eigen' oorlog. Meer in het algemeen werd betoogd dat de Afghaanse samenleving door de oorlog militariseert. Ten slotte besprak het panel de corruptie in het land: verschillende panelleden betoogden dat de internationale gemeenschap hier mede verantwoordelijk voor is, door de keuzes die men in 2001 in Bonn heeft gemaakt. Een eventuele oplossing zou voort moeten komen uit initiatief van de Afghanen zelf.

Na de vertoning van de *VPRO/Tegenlicht*-documentaire 'Crime Scene Afghanistan' bespraken onder andere Willem van de Put (*HealthNet TPO*), Dick Scherjon (Rabobank), Adriaan van Vuren (generaal-majoor b.d.) en Jaus Müller (*NRC Handelsblad*) de vorderingen van de militaire en civiele acties in Afghanistan.

Voordat de zaal stemde over de vraag of de Nederlandse militaire missie in Uruzgan verlengd zou moeten worden, stelde generaal b.d. Dick Berlijn in het derde deel van de discussie dat de ongelijke verdeling van welvaart in de wereld de onderliggende reden is voor de problemen in Afghanistan. Volgens de oud-Commandant der Strijdkrachten is het

belangrijk dat Nederland betrokken blijft bij het land: “Nederland moet zijn waarden in Afghanistan in de praktijk brengen, door de legitieme overheid te helpen de veiligheid van haar burgers te garanderen.” Europarlementariër Thijs Berman (PvdA) was kritischer. Volgens hem is de internationale gemeenschap er niet in geslaagd om mensenrechten, stabiliteit en veiligheid te realiseren in

Afghanistan. Hij betwijfelde zelfs of er een “nette manier” bestaat om de betrokkenheid bij het Centraal-Aziatische land te beëindigen. Martine van Bijlert (*Afghanistan Analysts Network*) geloofde nog wel in een betere toekomst voor het land. Zij benadrukte dat het probleem vooral politiek is en ook zo benaderd moet worden. Ook de psychologische factor is volgens Van Bijlert van groot belang: “Om resultaten te boeken, moet eerst het sterke gevoel van achteruitgang veranderen.”

Mohammad Tariq Ismati benadrukte dat het antwoord op de drie grote vraagstukken – armoede, het gewapend verzet en goed bestuur – vooral van de Afghaanse bevolking zelf moet komen. Berman was echter niet enthousiast over Ismati’s voorstel om meer hulp te geven via de centrale Afghaanse overheid. Hij zag niet in hoe een overheid die in zijn ogen niet te vertrouwen is, de corruptie zou kunnen bestrijden. Aan de hulp moeten volgens de europarlementariër altijd voorwaarden verbonden zijn. Ismati antwoordde hierop: “We moeten ons nog niet richten op perfectie, maar op verbetering.” Berman kreeg bijval van Berlijn, die het gevoel van irritatie bij de bevolking goed kon begrijpen. Zij ziet nog onvoldoende concrete resultaten van het beleid van de centrale overheid en de internationale bondgenoten. Dit speelt volgens hem niet alleen in Afghanistan; ook het draagvlak voor de aanwezigheid in het land neemt sterk af onder de bevolking van troepenleverende landen.

Om het tij alsnog te kunnen keren moet de internationale gemeenschap zich volgens Van Bijlert nadrukkelijker gaan mengen in de binnenlandse politiek. Hoewel ontwikkelingshulp en militaire aanwezigheid nodig zijn om de situatie te verbeteren, draait het volgens haar vooral om machtsrelaties. Het Westen moet voorkómen dat het land terugvalt; de Afghanen verwachten ook dat het hiervoor in actie komt. Waarom ‘we’ er zijn doet er nu niet meer toe; voor Afghanistan is dit een nieuwe en misschien wel de enige kans om een betere toekomst op te bouwen.

Berlijn beaamde dit in zijn slotbetoog: “Afghanistan heeft *meer* nodig, niet *minder*.” Dat bleek een goede afspiegeling van de mening van het publiek: een ruime meerderheid stemde aan het einde van de dag vóór een verlenging van de Nederlandse militaire aanwezigheid in Afghanistan.

Marlies Bitter en Geert Klein Wolterink